

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра фізичної географії та картографії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету геології,
географії, рекреації і туризму

Віліна ПЕРЕСАДЬКО
_____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ЗЕМЕЛЬНОГО КАДАСТРУ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ **перший (бакалаврський)** _____
галузь знань _____ **10. Природничі науки** _____
(шифр і назва)
спеціальність _____ **106. Географія** _____
(шифр і назва)
освітня програма _____ **Фізична географія, моніторинг і кадастр природних ресурсів;**
_____ **Картографія, геоінформатика і кадастр** _____
(шифр і назва)
спеціалізація _____
(шифр і назва)
вид дисципліни _____ **обов'язкова** _____
(обов'язкова / за вибором)
факультет _____ **геології, географії, рекреації і туризму** _____

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету геології, географії, рекреації і туризму

“26” серпня 2024 року, протокол №8

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Бубир Н.О., к.геогр.н., доцент кафедри фізичної географії та картографії

Програму схвалено на засіданні кафедри фізичної географії та картографії

Протокол від “26” серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри _____ фізичної географії та картографії _____

_____ Анатолій БАЙНАЗАРОВ
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантами освітньо-професійних програм:

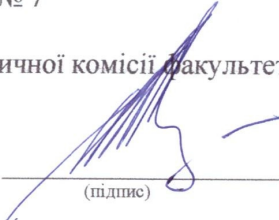
Гарант ОПП «Фізична географія, моніторинг і кадастр природних ресурсів»
_____ (Світлана РЕШЕТЧЕНКО)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Гарант ОПП «Картографія, геоінформатика і кадастр»
_____ (Наталія ПОПОВИЧ)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією
_____ факультету геології, географії, рекреації і туризму _____
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “26” серпня 2024 року № 7

Голова науково-методичної комісії факультету геології, географії, рекреації і туризму

_____ Олександр ЖЕМЕРОВ
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «**Основи земельного кадастру**» складена відповідно до освітньо-професійних програм підготовки

бакалаврів
(назва рівня вищої освіти)

спеціальності 106 Географія

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни : Ознайомлення з видами і типами кадастрів, з методикою створення індексних кадастрових карт, кадастрових планів земельних ділянок, отримання інформації про регулювання земельних відносин.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни : Навчити студентів читати плани землеустрою і виконувати за ними різноманітні задачі; встановлювати процедуру присвоєння кадастрового номеру земельної ділянки, освоїти структуру звіту з державного земельного кадастру

1.3. Кількість кредитів денна форма -4

1.4. Загальна кількість годин 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	4-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
24 год.	2 год.
Практичні, семінарські заняття	
24 год.	6 год.
Лабораторні заняття	
Самостійна робота	
72 год.	110 год
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання. Згідно до вимог освітньої програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

Сформовані компетентності:

- загальні:

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

- фахові:

ФК 3., СК3. Здатність здійснювати збір, реєстрацію та аналіз даних про стан територіальних систем за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах;

ФК 8., СК8. Самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати;

СК3. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах.

СК4. Здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні сфер ландшафтної оболонки.

СК5. Здатність аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.

СК6. Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання.

ФК 12. Здатність давати комплексну географічну оцінку території за результатами аналізу карт та відображати географічні об'єкти і процеси за допомогою картографічних творів.

ФК 13. Здатність використовувати географічні інформаційні технології для вирішення експериментальних і практичних завдань у галузі фізичної географії, моніторингу та кадастру природних ресурсів.

ФК 14. Розуміння основних географічних процесів, що відбуваються у географічному просторі на різних рівнях його організації, розуміти стратегію розвитку територій.

СК 16. Здатність використовувати географічні інформаційні технології для вирішення практичних завдань у галузі географії

Програмні результати навчання:

ПР01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук;

ПРН 2. Знати і розуміти основні види географічної діяльності, їх поділ;

ПРН 3. Пояснювати особливості організації географічного простору.

ПРН 5., ПР05. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук;

ПР08. Застосовувати моделі, методи фізики, хімії, геології, екології, математики, інформаційних технологій гоню при вивченні природних та суспільних процесів формування і розвитку геосфер;

ПРН 10. Знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні.

ПРН 12. Використовувати знання про територіальну організацію суспільства, концепції територіальних структур.

ПРН 15. Використовувати географічні основи раціонального природокористування та охорони природи, визначали види та структуру перетворених природних територіальних комплексів.

ПРН 16. Застосовувати методи географічних досліджень природних та суспільних об'єктів і процесів.

Через систему знань та умінь:

Знання: законодавства про державний земельний кадастр; методології ведення державного земельного кадастру; методів використання матеріалів державного земельного кадастру; структуру звіту про землі окремих адміністративних утворень за чинною формою.

Вміння: виконувати комплекс робіт з кадастрового зонування; виконувати кадастрові зйомки; застосовувати показники економічної оцінки землі; розраховувати нормативну грошову та експертну оцінку земель; використовувати звіти з державного земельного кадастру.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. ПРАВОВІ ПОЛОЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЕДЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОГО КАДАСТРУ

Тема 1. Правові засади організації державного земельного кадастру

Зміст : Земельне законодавство, його завдання і принципи. Склад земель України. Категорії земель.

Тема 2. Права на землю

Зміст : Земельна ділянка як об'єкт права власності. Права і обов'язки власників земельних ділянок і землекористувачів. Право постійного користування земельною ділянкою. Норми безоплатної передачі земельних ділянок громадянам.

Тема 3. Управління в галузі використання і охорони земель

Зміст : Адміністративно-територіальне і природно-сільськогосподарське районування земель. Зонування земель. Сутність, зміст і завдання землеустрою. Моніторинг земель. Складові державного земельного кадастру.

Розділ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ВЕДЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ЗЕМЕЛЬНОГО КАДАСТРУ В УКРАЇНІ

Тема 1. Система органів державного земельного кадастру

Зміст : Загальні засади ведення Державного земельного кадастру. Система органів Державного земельного кадастру. Повноваження органів, що здійснюють ведення Державного земельного кадастру. Державний кадастровий реєстратор та його повноваження.

Тема 2. Склад відомостей державного земельного кадастру

Зміст : Геодезична та картографічна основа Державного земельного кадастру. Об'єкти Державного земельного кадастру та вимоги до відомостей про них. Склад відомостей Державного земельного кадастру про кадастрове зонування земель в межах території України. Кадастровий номер земельної ділянки. Документи, які створюються під час ведення Державного земельного кадастру. Класифікатори, довідники та бази даних, необхідні для ведення Державного земельного кадастру.

Тема 3. Ведення державного земельного кадастру

Зміст : Статус відомостей Державного земельного кадастру. Електронний документ, що містить відомості про результати робіт із землеустрою та оцінки земель, які підлягають внесенню до Державного земельного кадастру. Облік кількості та якості земель. Державна реєстрація земельної ділянки. Поземельна книга, її зміст. Інформаційна взаємодія органу, що здійснює ведення Державного земельного кадастру, та органу державної реєстрації прав. Інформаційна взаємодія Державного земельного кадастру, містобудівного кадастру, кадастрів інших природних ресурсів та інших інформаційних систем.

Тема 4. Кадастрові матеріали

Зміст : Кадастровий план земельної ділянки. Кадастрова карта (план). Оприлюднення

відомостей Державного земельного кадастру. Ви правлення помилок, допущених при веденні Державного земельного кадастру. Порядок користування відомостями Державного земельного кадастру.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Правові положення організації ведення земельного кадастру												
Тема 1.	18	4	4			10	17	1	1			15
Тема 2.	12	2				10	16	1				15
Тема 3.	18	4	4			10	21		1			20
Разом за розділом 1	48	10	8			30	54	2	2			50
Розділ 2. Організація ведення державного земельного кадастру в Україні												
Тема 1.	12	2				10	11	1				10
Тема 2.	22	4	8			10	22		2			20
Тема 3.	23	4	8			11	12		2			10
Тема 4.	15	4				11	21	1				20
Разом за розділом 2	72	14	16			42	66	2	4			60
Усього годин	120	24	24			72	120	4	6			110

4. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Аналіз планово-картографічної документації об'єкта дослідження	4	1
2	Складання контурної експлікації земельних угідь	4	1
3	Ілюмінування картографічних матеріалів об'єкта дослідження згідно цільового призначення земель	8	2
4	Укладання індексно-кадастрової карти	8	2
	Разом	24	6

5. Самостійна робота

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин		Форма контролю
		денна форма	заочна форма	
1	Опрацювання матеріалу за темою : Правові засади організації державного земельного кадастру	10	15	поточне опитування
2	Опрацювання матеріалу за темою : Права на землю	10	15	
3	Опрацювання матеріалу за темою : Управління в галузі використання і охорони земель	10	20	

4	Опрацювання матеріалу за темою : Система органів державного земельного кадастру	10	10	
5	Опрацювання матеріалу за темою : Склад відомостей державного земельного кадастру	10	20	
6	Опрацювання матеріалу за темою : Ведення державного земельного кадастру	11	10	
7	Опрацювання матеріалу за темою : Кадастрові матеріали	11	20	
	Разом	72	110	

6. Індивідуальні завдання
не передбачено навчальним планом

7. Методи навчання

Лекції, практичні роботи та самостійна робота студентів згідно програми курсу.

При організації навчання за даною дисципліною передбачено особливості навчального процесу за сучасних умов, а саме: – читання лекцій і проведення практичних робіт дистанційно з використанням платформи ZOOM.

8. Методи контролю

До методів контролю належать: виконання практичних робіт, захист робіт, написання поточної контрольної та екзаменаційної робіт.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота					Екзамен	Сума
Розділ 1		Розділ 2				
ПР	Контрольна робота, передбачена навчальним планом	ПР				
10	20	5	10	15	40	100

T1, T2 ... T9 – теми розділів.

Засвоєння кожної теми оцінюється за сумою балів, отриманих за:

- 1) виконання і здачу практичної роботи;
- 2) здачу теоретичного матеріалу під час поточного опитування і тестового модульного контролю.

Мінімальна сума балів для допуску до екзаменаційної роботи складає 30 балів

Критерії оцінювання знань студентів

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного контролю знань та підсумкового контролю. Об'єктом оцінювання знань студентів є програмний матеріал дисципліни.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять, перевірки самостійної роботи студентів та під час написання поточної контрольної роботи. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння лекційного матеріалу, набуття практичних навичок при виконанні практичних робіт, уміння самостійно опрацьовувати теоретичний матеріал, обґрунтовувати власні думки. Завданням підсумкового контролю є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, здатності логічно та послідовно розв'язувати практичні задачі комплексно, творчо використовувати накопичені знання.

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою. Результати роботи студентів, впродовж навчального семестру, оцінюються в ході поточного контролю в діапазоні від 1 до 60 балів (включно), а результати екзаменаційної роботи оцінюються від 1 до 40 балів (включно).

Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи на практичних заняттях – до 40 б;
- виконання поточної контрольної роботи - 20 балів.

Ступінь засвоєння тем для самостійного опрацювання (згідно відповідного переліку у п.6 навчальної програми), перевіряється викладачем шляхом поточного опитування студентів під час захисту практичних робіт.

Виконання поточної контрольної роботи передбачає надання відповідей на теоретичні питання (Частина 1) та виконання практичних завдань (Частина 2).

Частина 1. містить 15 запитань, кожне з яких оцінюється в 1 бал. При цьому :

- максимальна оцінка ставиться у разі наведення повної відповіді на запитання,
- 0,5 балів – у разі часткової відповіді на половину питання,
- 0 балів - є лише спроба відповіді або відповідь відсутня.

Частина 2. включає два завдання. Максимальна кількість отриманих балів – 5.

Перше запитання оцінюється у 3 бали, при цьому :

- максимальна оцінка ставиться у разі наведення повної правильної відповіді на запитання (**побудовано діаграму експлікації земельних угідь**)
- 2 бали – діаграму побудовано, але не точно або не підписано (не зафарбовано) її сектори,
- 1 бал – є спроба виконання завдання.

Друге запитання оцінюється у 2 бали, при цьому :

- максимальна оцінка ставиться у разі наведення повної правильної відповіді на запитання (підписано категорію земель для усіх видів угідь)
- 1 бал – завдання вірно виконане лише на половину,
- 0,5 балів – вірно виконана частина завдання складає менше половини від запропонованого,
- 0 балів - є лише спроба відповіді або відповідь відсутня

Поточна контрольна робота вважається захищеною, якщо вона оцінена на 10 та більше балів.

Активність та результативність роботи на практичних заняттях. Робочою програмою передбачено виконання 4 практичних робіт. Умовою допуску до підсумкового контролю є виконання не менш ніж 2 практичних робіт.

№ з/п	Назва практичної роботи	Бали
1	Аналіз планово-картографічної документації об'єкта дослідження	10
2	Складання контурної експлікації земельних угідь	5
3	Ілюмінування картографічних матеріалів об'єкта дослідження згідно цільового призначення земель	10
4	Укладання індексно-кадастрової карти	15

Критерії до оцінювання практичних робіт

Якщо практична робота оцінюється у 5 балів, розподіл балів наступний:

- повнота і логічність викладення матеріалу - 3 бали;
- якість оформлення текстового та графічного матеріалу - 2 бали.

Якщо практична робота оцінюється у 10 балів, розподіл балів наступний:

- повнота виконання завдання - 5 балів (по 1 балу за кожне завдання та 1 бал за обґрунтованість висновку),
- якість оформлення ілюстративно-картографічного матеріалу - 5 балів (за помилки в оформленні ілюстративно-картографічного матеріалу знижується 2 бали).

Якщо практична робота оцінюється у 15 балів, розподіл балів наступний:

- повнота виконання завдання - 7 балів (по 1 балу за кожне завдання),
- якість змісту укладеної карти – 6 балів (за неточності у виділенні кадастрових зон знижується 3 бали, за помилки у виділенні кадастрових кварталів - 2 бали, за невірно підписані кадастрові номери населених пунктів – 1 бал);
- якість оформлення ілюстративно-картографічного матеріалу - 2 бали.

Підсумковий контроль являє собою написання екзаменаційної роботи, що оцінюється в 40 балів і складається з двох частин: теоретичної (Частина 1) та практичної (Частина 2).

Частина 1. Містить три блоки запитань. Максимальна кількість балів – 30.

Містить 3 блоки по 5 запитань у кожному.

Кожне запитання оцінюється в 2 бали, при цьому:

- максимальна оцінка ставиться у разі наведення повної правильної відповіді на запитання
- 1 бал – неповна відповідь (вірно виконана частина складає лише половину),
- 0,5 балів – відповідь лише розпочато,
- 0 балів - відповідь відсутня

Частина 2. Містить два блоки. Максимальна кількість отриманих балів – 10

Блок 1. Включає два питання :

Перше запитання оцінюється у 2 бали, при цьому :

- максимальна оцінка ставиться у разі наведення повної правильної відповіді на запитання
- 1 бал – неповна відповідь (вірно виконана частина складає лише половину),
- 0,5 балів – відповідь лише розпочато,
- 0 балів - відповідь відсутня

Друге запитання оцінюється в 3 бали, при цьому :

- максимальна оцінка ставиться у разі наведення повної правильної відповіді на запитання (вірно заповнено усі пропуски в таблиці),
- 2 бали – наявні д 2-х помилок у заповненні таблиці
- 1 бал – завдання вірно виконане лише на половину,
- 0,5 балів – вірно виконана частина завдання складає менше половини від запропонованого,
- 0 балів - є лише спроба відповіді або відповідь відсутня

Блок 2. Одне питання, що оцінюється у 5 балів, при цьому :

- максимальна оцінка ставиться у разі наведення повної і обґрунтованої відповіді на запитання;
- 4 бали – завдання виконане цілком правильно, але є деякі неточності в обґрунтуванні відповіді;
- 3 бали - завдання виконане цілком правильно, але не обґрунтоване,
- 2 бали – завдання виконане частково неправильно – невірно позначено одну з кадастрових зон або невірно обґрунтовано виділення однієї із зон;

- 1 бал - вірно виконана частина завдання складає менше половини від запропонованого,
- 0,5 балів – є лише спроба відповіді

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни враховує результати поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
	для екзамену
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література

1. Закон України «Про Державний земельний кадастр» [Електронний ресурс] / Верховна Рада України; закон від 07.07.2011 № 3613-VI. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/anot/3613-17>
2. Постанова Кабінету міністрів України від 17 жовтня 2012 р. N 1051 «Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру» [Електронний ресурс] / Режим доступу - <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=15-93-%EF>
3. Земельний кодекс України [Електронний ресурс] / Верховна Рада України; закон від 25.10.2001 № 2768-III. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
4. Закон України «Про землеустрій» [Електронний ресурс] / Верховна Рада України; закон від 22.05.2003 № 858-IV. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/858-15>.
5. Ступень М.Г. Теоретичні основи державного земельного кадастру: Навч. посібник / М.Г. Ступень, Р.Й. Гулько, О.Я. Микула та ін.: За заг. ред. М.Г. Ступеня. – Львів: Апріорі, 2003. – 341 с.

Допоміжна література

1. Володін М.О. Основи земельного кадастру: Навчальний посібник. – К., 2000. – 320 с.
2. Дехтяренко Ю.Ф. Методичні основи грошової оцінки земель в Україні / Ю.Ф. Дехтяренко, М.Г. Лихогруд, Ю.М. Манцевич, Ю.М. Палеха. — К.: Профі, 2007. — 624 с.
3. Драпіковський О.І. Оцінка земельних ділянок / О.І. Драпіковський, І.Б.Іванова. — К.: ПРІНТ-ЕКСПРЕС, 2004. - 296 с.
4. Третяк А.М. Теоретико-методологічні основи державного земельного кадастру в Україні / Третяк А.М., Панчук О.Я., Другак В.М., Греков Л.Д., Романський М.М., Тарнапольський А.В., Черемшинський М.Д. – К.: ТОВ ЦЗРУ", 2003. – 253 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Авторські розробки лекційних та практичних робіт, представлених на сайті кафедри фізичної географії та картографії.

Додаток до робочої програми навчальної дисципліни _____
(назва дисципліни)

Дню робочої програми продовжено: на 20_____/20_____ н. р.

Заступник декана _____ факультету з навчальної роботи

_____
(підпис) (прізвище, ініціали)

« ____ » _____ 20__ р.

Голова науково-методичної комісії _____ факультету

_____
(підпис) (прізвище, ініціали)

« ____ » _____ 20__ р.